

Nieuwsbrief ERF Updates

Nummer 8, 2021

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hof

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2021:922](#) 25-03-2021

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2021:627](#) 23-03-2021

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2021:429](#) 16-03-2021

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2021:696](#) 09-03-2021

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2021:681](#) 09-03-2021

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2021:549](#) 20-01-2021

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2020:10743](#) 22-12-2020

Rechtbank

[Rechtbank Overijssel, ECLI:NL:RBOVE:2021:1448](#) 24-03-2021

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2021:2761](#) 24-03-2021

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2021:1347](#) 22-03-2021

[Rechtbank Overijssel, ECLI:NL:RBOVE:2020:4353](#) 09-12-2020

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2020:4419](#) 24-11-2020

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2020:5813](#) 23-11-2020

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2020:981](#) 13-02-2020

RECHTSPRAAK

Testamentaire verzoekschriftprocedure geldig. Geen overschrijding gesloten stelsel, maar onderdeel van testamentair bewind.

Erflater heeft een quasi-wettelijke verdeling in zijn testament opgenomen. Ten aanzien van de geldvorderingen van de kinderen bepaalt het testament: 'Als mijn echtgenote onder curatele wordt gesteld of haar vermogen onder bewind wordt gesteld verzoek ik aan de (kanton)rechter naar aanleiding van een daartoe strekkend gezamenlijk verzoek van de gerechtigden tot de geldvorderingen, te bepalen dat deze geldvorderingen vermeerderd met de hierna bedoelde rente opeisbaar worden, voor zover door bedoelde uitkering de verzorging van mijn echtgenote niet in gevaar komt.'

Twee van de drie kinderen van erflater verzoeken de kantonrechter aldus te bepalen na de onderbewindstelling van de langstlevende. De kantonrechter achtte verzoekers niet-ontvankelijk (ECLI:NL:RBDHA:2019:12624) en oordeelde dat in de wet niet de mogelijkheid is opgenomen bij uiterste wilsbeschikking te bepalen dat de kantonrechter (onder bepaalde voorwaarden) kan bepalen dat de geldvorderingen opeisbaar worden. De beschikking past niet in het gesloten stelsel van uiterste wilsbeschikkingen en is daarom nietig (art. 4:42 lid 1 BW), aldus de rechter in eerste instantie.

Het hof vindt de testamentaire regeling niet in strijd met het gesloten stelsel. Volgens het hof maakt de regeling deel uit van het testamentaire bewind en de nadere regeling van de bevoegdheden en verplichtingen van de bewindvoerder zoals bedoeld in artikel 4:171 BW. Het verzoek in hoger beroep is daarmee ontvankelijk.

Aan het testamentaire vereiste van een gezamenlijk verzoek is echter niet voldaan. Een van de drie kinderen ondersteunt het verzoek niet. De testamentaire opeisbaarheidsregeling houdt geen verboden delegatie van testeerbevoegdheid in (art. 4:42 lid 3 BW), omdat de uiterste wilsbeschikking niet afhankelijk is van de wil van een derde, maar deze regeling de condities bevat (een gezamenlijk verzoek) waaronder de geldvorderingen opeisbaar kunnen worden. Het hof oordeelt tot slot dat het geen vervangende toestemming kan verlenen. Het hof kan de inhoud van de uiterste wilsbeschikking van erflater niet wijzigen en ziet aldus geen juridische grondslag voor het verlenen van vervangende toestemming.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 20-01-2021

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2021:549

Zaaknummer: 200.271.859/01

Rechters: A. Zonneveld, A.N. Labohm en prof. mr. dr. W. Burgerhart

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Tuchtrecht. Bevat het testament overbodige bepalingen? Afvullegaat in stiefoudersituatie.

Vader heeft in zijn testament de wettelijke verdeling (art. 4:13 BW) van toepassing verklaard tussen zijn tweede echtgenote (stiefmoeder) en zijn twee kinderen uit zijn eerste huwelijk. In het testament is ook een geldlegaat opgenomen voor de stiefkleinkinderen van vader en een aanvullend opvullegaat voor stiefmoeder als gevolg waarvan de verkrijgingen van de kinderen beperkt kunnen worden tot het bedrag van hun vrijstelling voor de erfbelasting.

De nieuwe echtgenoot van de moeder van de kinderen (hun stiefvader) klaagt tezamen met de kinderen dat de instrumenterend notaris onzorgvuldig heeft gehandeld bij het opstellen van vaders testament. Het hof verklaart stiefvader niet-ontvankelijk. Het feit dat hij stiefvader is van de kinderen en oud-notaris, maakt hem geen belanghebbende in de zin van artikel 99 lid 1 Wna.

De kinderen verwijten de notaris onder meer dat er overbodige bepalingen in het testament staan. Zo was vader bij het testen terminaal ziek, terwijl het testament ook rekening houdt met het vooroverlijden van stiefmoeder. Het hof vindt deze klacht ongegrond. De bepalingen kunnen informatieve waarde hebben, niet alleen voor de testateur maar ook voor belanghebbenden bij het testament. Daarnaast is het niet onzorgvuldig dat de notaris in het testament met alle omstandigheden van het geval rekening heeft willen houden, ook al was het overlijden van vader op korte termijn te verwachten.

Het geldlegaat is ten onrechte beperkt tot de stiefkleinkinderen. Daarmee is een fout in het testament geslopen, al is het geen evidente maar een slordige verschrijving. Deze verschrijving is echter van onvoldoende gewicht om de notaris schending van de zorgvuldigheidsnorm (art. 93 Wna) te verwijten.

De kinderen betwijfelen voorts of vader het opvullegaat heeft gewild, omdat dat in een stiefoudersituatie te ontraden zou zijn. Het hof acht dit onvoldoende om daaruit af te leiden dat de weergave van vaders wil onjuist zou zijn en dat de notaris hierover een verwijt valt te maken.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 23-03-2021

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2021:627

Zaaknummer: 200.282.490/01 NOT

Rechters: C.H.M. van Altena, H.T. van der Meer en T.K. Lekkerkerker

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Terugvordering bijstand. Tijdstip waarop aanspraak op erfenis ontstaat in geval van DNA-onderzoek.

X ontvangt sinds april 2016 een bijstandsuitkering. In augustus 2016 overlijdt zijn grootvader. De vader van X is al eerder overleden en heeft X nooit erkend als zoon. In 2019 heeft X met een DNA-test zijn verwantschap met zijn grootvader aangetoond, waardoor vaststaat dat X erfgenaam is van zijn grootvader. Voor de terugvordering van bijstand (art. 31 lid 1 Pw, art. 58 lid 2 onder f ten eerste Pw) is de vraag is of X vanaf het overlijden van zijn grootvader in 2016 aanspraak kon maken op het erfdeel of vanaf het moment dat de verwantschap in 2019 is vastgesteld. De rechtbank oordeelt het eerste.

Volgens vaste rechtspraak van de CRvB (zie bijvoorbeeld ECLI:NL:CRVB:2007:AZ6498 en ECLI:NL:CRVB:2015:4750), ontstaat de aanspraak op een erfdeel op het tijdstip van overlijden van de erflater. Volgens de rechtbank is deze rechtspraak ook hier van toepassing. Anders zou de aanspraak op de erfenis afhankelijk worden gemaakt van het moment waarop het verwantschapsonderzoek wordt uitgevoerd. Dat moment stond ter vrije keuze van X, en daarmee zou ook ter vrije bepaling van de bijstandsgerechtigde staan of, en op welk moment hij een aanspraak op de erfenis zou willen creëren. Dit verdraagt zich niet met het complementaire karakter van de bijstand.

De rechtbank vindt steun voor dit oordeel in de uitspraak van de CRvB van 3 juni 2014 (ECLI:NL:CRVB:2014:2015) waarin de CRvB heeft geoordeeld dat bij een langstlevende testament de aanspraak ook al ontstaat op het moment dat de eerste ouder overlijdt, zij het dat die aanspraak pas geëffectueerd kan worden op het moment dat de andere ouder komt te overlijden.

De vaststelling van verwantschap tussen X en erflater is dus geen vereiste voor het laten ontstaan van de aanspraak, maar om die aanspraak tegenover de boedel te kunnen effectueren.

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 23-11-2020

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2020:5813

Zaaknummer: 19/3016

Rechters: D.F.E. Westland, C.T.C. Wijsman en R. Grimbergen

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

***Onterde legitimaris heeft recht op inzage samenlevingscontract
erflater en enige beschrijving van inboedel.***

Onterde zoon X wil van de ongehuwde partner van zijn overleden vader stukken zien om zijn legitieme portie te kunnen berekenen (art. 4:78 lid 1 BW). Zijn vordering is deels toewijsbaar.

Zo heeft X recht op inzage in het samenlevingscontract van zijn vader, om te kunnen nagaan of er goederen van de nalatenschap zijn overgeslagen. Uit het contract kan blijken van een vorderingsrecht van erflater op de partner. Ook heeft X recht op (enige) beschrijving van de inboedel van erflater. De rechtbank tekent alvast aan dat zij als regel, behoudens bijzondere omstandigheden (bijvoorbeeld omdat sprake is van kostbare kunst en/of antiek), uitgaat van de waarderingsmaatstaf: wat zou een opkoper er voor geven? Dat pleegt niet veel te zijn.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 24-03-2021

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2021:2761

Zaaknummer: C/10/602529 / HA ZA 20-799

Rechters: M. de Geus

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

***Hoger beroep tegen loonbeschikking vereffenaar niet-ontvankelijk.
Mogelijkheden via rekening en verantwoording of verzet tegen
uitdelingslijst.***

Een van de erfgenamen komt in hoger beroep van een beschikking waarin de kantonrechter het loon van een benoemde vereffenaar heeft vastgesteld. Het hof verklaart het hoger beroep niet-ontvankelijk, omdat de loonbeschikking geen appellabele beslissing is gezien de aard ervan.

Met Hof Den Haag (ECLI:NL:GHDHA:2018:1678) merkt het hof het verzoek tot het vaststellen van (het voorschot op het) vereffenaarsloon van een benoemde vereffenaar (art. 4:206 lid 3 BW) aan als een aangelegenheid tussen de kantonrechter en de vereffenaar. Dat loon maakt deel uit van de uitdelingslijst en iedere belanghebbende kan in verzet komen tegen de uitdelingslijst (art. 4:218 BW).

Voorts is de regeling in de Faillissementswet 'zo veel mogelijk overeenkomstige toepassing' (art. 4:218 lid 5 BW) (zie hierover ECLI:NL:GHSHE:2018:138 en ECLI:NL:HR:2018:2393). Bij artikel 184 Fw wordt aangenomen dat verzet tegen het salaris van de curator niet-ontvankelijk is. Volgens het hof geldt dit niet per se ook voor het loon van een vereffenaar, gezien het verschil tussen faillissement (als van openbare orde) enerzijds en de vereffening van een particuliere nalatenschap en de in dat kader geldende regels anderzijds.

Indien geen uitdelingslijst wordt gedeponereerd dan kan het loon van de vereffenaar ter discussie komen in het kader van de door de vereffenaar af te leggen rekening en verantwoording en dus via artikelen 4:221 lid 3 BW jo. 4:161 BW jo. 1:374 lid 2 BW. In dit geval is wel een uitdelingslijst gedeponereerd en loopt nog een verzetsprocedure daartegen. Tegen die uitkomst staat geen hoger beroep open, maar slechts cassatieberoep. Daarnaast is op het verzet nog niet geoordeeld. Het hof kan niet vooruitlopen op een mogelijke beslissing van de kantonrechter.

Het hof veroordeelt de erfgenaam, die mede ten behoeve van de belangen van de twee andere erfgenamen is opgekomen en met steun van een van hen, niet in de proceskosten. De

vereffenaar kan de kosten van de procedure als vereffeningskosten opvoeren en heeft daarom ook geen belang bij proceskostenveroordeling van de erfgenaam.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 25-03-2021

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2021:922

Zaaknummer: 200.284.376_01

Rechters: R.R.M. de Moor, A.P. Zweers-van Vollenhoven en M.W.M. Souren

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Erfgenamen willen erflaters beroepszaak voortzetten. Ontbreken van verklaring van erfrecht leidt tot niet-ontvankelijkheid.

Erflater heeft zich tegen een bouwstop verweerd. Tijdens de beroepszaak overlijdt hij. Volgens zijn zoon (A) willen de erven de beroepszaak voortzetten. De griffier heeft A verzocht een notariële verklaring van erfrecht te sturen.

Tijdens de zitting verschijnen A en zijn broer B. Een verklaring van erfrecht ontbreekt. De rechtbank verklaart het beroep niet-ontvankelijk. De rechtbank kan niet juridisch vaststellen of er erfgenamen zijn en, zo ja, wie er bevoegd is om namens hen op te treden in de beroepsprocedure. De machtiging van de moeder van A om namens haar op te treden, verandert hier niets aan.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 13-02-2020

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2020:981

Zaaknummer: AWB - 19 _ 2346

Rechters: R.C. Stijnen

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Schenken van erflater aan geheel gevolmachtigde vernietigd wegens misbruik van omstandigheden. Gevolmachtigde aansprakelijk uit onrechtmatige daad voor schenkingen aan verwanten van gevolmachtigde.

X is alleenstaand en bejaard en stelt zijn vertrouwen in een nabij wonend echtpaar. Aan een van de echtgenoten verleent X een algehele volmacht en beide echtgenoten neemt hij als erfgenamen op in zijn testament. Nog voordat de algehele volmacht – door een medische verklaring – formeel ingaat, voert deze echtgenoot (Y) al het financieel beheer voor X.

De vraag is of onderhandse schenkingen door X aan (onder andere) de echtgenoten en hun verwanten door misbruik van omstandigheden tot stand zijn gekomen. De executeur voert aan dat X in de periode van de schenkingen niet in staat was zijn financiën te overzien door een geestelijke stoornis, dat X eenzaam en zorgbehoevend was en in toenemende mate afhankelijk van het echtpaar en dat tijdens het beheer door Y de uitgaven van X onverklaarbaar zijn toegenomen. Hiermee heeft de executeur voldaan aan de stelplicht in artikel 7:176 BW. In het tussenarrest van 12 november 2019 (ECLI:NL:GHSHE:2019:4158) heeft het hof Y toegelaten om te bewijzen dat de schenkingen niet door misbruik van omstandigheden tot stand zijn gekomen. Y slaagt daarin onvoldoende.

X was door zijn geestelijke toestand niet in staat zelf zijn vermogensrechtelijke belangen behoorlijk waar te nemen en verkeerde, niet alleen wat betreft het beheer van zijn financiën en zijn vermogen, maar ook op sociaal en emotioneel vlak in een afhankelijke positie ten opzichte van Y. De onderhavige schenkingen zijn zeer omvangrijk en kunnen in redelijkheid niet worden beschouwd als een gebruikelijke uiting van dankbaarheid voor verleende burenhulp. Y moet hebben begrepen dat de omvangrijke schenkingen het gevolg waren van X's abnormale geestestoestand en van zijn afhankelijkheid en die wetenschap had Y ervan moeten weerhouden medewerking aan de schenkingen te verlenen. De schenkingen aan Y zijn rechtsgeldig vernietigd en moeten terugbetaald worden aan de nalatenschap.

Y is ook schadeplichtig op grond van onrechtmatige daad (art. 6:162 BW) wat betreft schenkingen aan de verwanten van Y. Het lag in de gegeven omstandigheden op de weg van Y

om X te behoeden voor het wegschenken van aanzienlijke bedragen aan hen. Door dit na te laten heeft Y in haar hoedanigheid van financieel beheerder onrechtmatig jegens X casu quo zijn erfgenamen gehandeld en is Y aansprakelijk voor de schade, ter grootte van het totaal van deze schenkingen.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 09-03-2021

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2021:681

Zaaknummer: 200.223.160_01 en 200.223.161_01

Rechters: J.W. van Rijkom, M.E. Smorenburg en T.J. Mellema-Kranenburg

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

***Schenking woning ter belemmering van pluk ze-maatregel nietig.
Onzedelijke strekking.***

X moet wederrechtelijk verkregen voordeel van bijna 2,5 miljoen euro uit een hennepkwekerij terugbetalen aan de Staat ('Pluk ze-wetgeving', art. 36e Sr). Twee dagen nadat X hiervan formeel in kennis is gesteld, verkoopt X zijn woning aan zijn dochters, onder voorbehoud van het recht van bewoning voor X en zijn partner tot beider overlijden en onder kwijtschelding van de koopsom.

Volgens de Staat is het samenstel van rechtshandelingen nietig wegens strijd met de goede zeden (art. 3:40 lid 1 BW), omdat deze strekt tot benadeling van schuldeisers, meer in het bijzonder de Staat. De rechtbank geeft de Staat gelijk gelet op de context waarin de rechtshandelingen hebben plaatsgevonden. Daaruit volgt dat het doel en dus de strekking is geweest het veiligstellen van vermogen van X om te voorkomen dat de Staat daarop verhaal zou halen in het kader van de openstaande ontnemingsmaatregel. Dit heeft een onzedelijk karakter. Volgens de rechtbank kan de onzedelijke strekking voor de dochters kenbaar worden geacht, omdat zij op de hoogte waren van de veroordelingen van X voor drugshandel en de Pluk ze-wetgeving van algemene bekendheid is. De dochters hadden gezonde argwaan moeten tonen, in plaats daarvan hebben zij zich passief opgesteld.

Nu de onzedelijke strekking van het samenstel van rechtshandelingen is komen vast te staan en aan het kenbaarheidsvereiste is voldaan, is het samenstel van rechtshandelingen nietig.

Instantie: Rechtbank Overijssel

Datum uitspraak: 24-03-2021

ECLI: ECLI:NL:RBOVE:2021:1448

Zaaknummer: C/08/250610 / HA ZA 20-268

Rechters: M.S. de Waard

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Erven van biologische vader en erfbelasting. Kindvrijstelling en -tarief niet van toepassing.

X is testamentair erfgenaam van erflater. Erflater is zijn biologische vader. De echtgenoot van X's moeder heeft X erkend en is zijn juridische vader. Voor de erfbelasting wordt X aangeslagen tegen het derdentarief (art. 24 SW 1956) en met toepassing van de vrijstelling voor overige verkrijgers (art. 32 SW 1956).

In geschil is of X recht heeft op toepassing van tariefgroep I en de kindvrijstelling. De rechtbank oordeelt van niet. Artikel 2 lid 3 onder i AWR knoopt voor het begrip kind weliswaar aan bij bloedverwantschap, maar er is geen aanleiding om voor de toepassing van de belastingwet af te wijken van het juridisch vaderschap in het BW. Hoewel het BW geen definitie geeft van het begrip bloedverwant, volgt uit het systeem van de wet dat dit begrip moet worden gezien als de formele familierechtelijke band tussen personen. Er is geen familierechtelijke betrekking tussen X en erflater, ook al is er biologische verwantschap.

Subsidiair beroept X zich op artikel 8 EVRM (family life). Het Europese Hof heeft beslist dat dit verdragsartikel geen recht geeft op erkenning als erfgenaam (EHRM 13 januari 2004, nr. 36983/97, Haas tegen Nederland, ECLI:CE:ECHR:2004:0113JUD003698397). Dit betekent volgens de rechtbank ook dat als het artikel geen recht geeft om in de kwaliteit van kind te erven, het X ook geen recht geeft om in de kwaliteit van kind belast te worden voor de toepassing van de Successiewet 1956.

Het beroep van X op een uitspraak van rechtbank Breda (ECLI:NL:RBBRE:2008:BG6333) wijst de rechtbank af. In die procedure had het kind, anders dan X, geen juridische vader.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 22-03-2021

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2021:1347

Zaaknummer: AWB - 20 _ 967

Rechters: A.F. Germs-de Goede, A.P. Vaatstra en J.J. Westerbaan

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Onverwachte belastingschuld over Zwitsers vermogen van erflater.

Twee kinderen aanvaarden de nalatenschap van hun vader zuiver. Als de Belastingdienst na de verdeling van de nalatenschap navorderingsaanslagen inkomstenbelasting oplegt ter zake van een Zwitserse bankrekening van erflater die voor zijn overlijden al is opgeheven, verzoeken de erfgenamen om te worden ontheven van hun verplichting de onverwachte belastingschuld uit het eigen vermogen te voldoen (art. 4:194a BW lid 2 BW). De kantonrechter heeft het verzoek toegewezen, het hof bekrachtigt de beschikking.

Het hof constateert vooraf en ambtshalve dat het belang van de erven bij het verzoek beperkt is, nu artikel 48 Invw 1990 hun aansprakelijkheid voor belastingschulden van de erflater al verregaand beperkt.

Partijen twisten over de aanvangsdatum van de driemaandetermijn in artikel 4:194a lid 2 BW. De termijn begint te lopen vanaf het moment dat de erven de belastingschuld in de nalatenschap van hun vader hebben ontdekt. Het verzoek is tijdig ingediend.

Volgens het hof is met het toezenden van de informatiebrieven de termijn nog niet aangevangen. Op dat moment beschikten noch de Belastingdienst noch de erven over informatie van de Zwitserse bankrekening en op het moment dat de erven wel over de bankafschriften beschikten, was nog niet duidelijk of sprake zou zijn van een belastingschuld. Pas toen de Belastingdienst meldde dat er sprake was van een belastingschuld, nam de termijn een aanvang.

Volgens het hof is sprake van een onverwachte schuld in de zin van artikel 4:194a BW. De erfgenamen kan in dit geval niet worden verweten dat zij onvoldoende diepgaand onderzoek hebben gedaan. Zij hadden weinig tot geen contact met vader en vader bleek in Nederland nauwelijks iets te bezitten. Er was geen aanknopingspunt om een onderzoek naar buitenlands vermogen te starten. Slechts de automatische incasso van een kluis riep vragen op, waarop de erven navraag deden. De kluis bleek niets van waarde te bevatten.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 16-03-2021

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2021:429

Zaaknummer: 200.279.820

Rechters: A.A. Muilwijk-Schaaïj, M.P.J. Ruijpers en R.M. Hermans

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Artikel 1:94 BW wat betreft uitsluitingsclausule niet in strijd met EVRM en niet onaanvaardbaar.

M en V zijn in 1996 in de Nederlandse (algehele) gemeenschap van goederen gehuwd. Bij echtscheiding is in geschil of de door V van haar Russische moeder op grond van Russisch erfrecht in 2007 geërfde woning tot de huwelijksgemeenschap behoort. Volgens V is dat niet het geval. Zij stelt dat artikel 1:94 BW een niet-gerechtigd onderscheid maakt tussen Nederlandse en Russische erflaters (in strijd met art. 14 EVMR jo. art. 1 P1 en art. 1 P12 (discriminatieverbod)). Haar moeder wist niet van het vereiste van een uitsluitingsclausule en hoefde hier, aldus V, ook niet op bedacht te zijn, aangezien naar Russisch recht een erfenis niet mede toekomt aan de echtgenoot van een erfgenaam. V vond Hof Den Bosch aan haar zijde (ECLI:NL:GHSHE:2017:5806, ECLI:NL:GHSHE:2017:4807 en ECLI:NL:GHSHE:2016:5372). In cassatie keerde het tij ten gunste van de man (ECLI:NL:HR:2018:2379). De Hoge Raad verwees de zaak naar hof Arnhem-Leeuwarden, dat de Russische erfenis nu tot de huwelijksgemeenschap rekent.

Het verschil tussen Nederlandse en niet-Nederlandse erflaters wat betreft hun bekendheid met en toegang tot artikel 1:94 BW, is terug te voeren op het naast elkaar bestaan van verschillende rechtsstelsels en de noodzaak in een internationaal geval de regels van een van de daarbij betrokken rechtsstelsels toe te passen, aldus de Hoge Raad. Dit verschil is niet van zodanige betekenis dat kan worden gesproken van een ongeoorloofde ongelijke behandeling.

Wel kan volgens de Hoge Raad de omstandigheid dat op de erfrechtelijke verkrijging door een echtgenoot buitenlands erfrecht van toepassing is dat op het punt van het huwelijksvermogensrecht anders luidt dan het Nederlandse recht, meebrengen dat een beroep op artikel 1:94 BW naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is (art. 6:248 lid 2 BW). Volgens het hof is dat hier niet aan de orde.

De enkele omstandigheid dat het op de erfrechtelijke verkrijging toepasselijke buitenlandse recht geen algehele gemeenschap van goederen als huwelijksgoederenregime kent of tot uitgangspunt neemt, volstaat in dat verband niet, aldus de Hoge Raad. Volgens het hof voert de vrouw overigens onvoldoende aan om de onaanvaardbaarheidsexceptie toe te passen. Dat

de moeder geen idee had van het Nederlandse rechtsstelsel en nooit heeft gewild dat de man aanspraak zou maken op de woning, dat de vrouw steeds heeft gedacht dat het Russische huwelijksvermogensrecht van toepassing was gebleven en haar broer die de woning kennelijk bewoont mogelijk dakloos zou worden, volstaat niet.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 22-12-2020

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2020:10743

Zaaknummer: 200.262.826

Rechters: M.H.H.A. Moes, Z.J. Oosting en M.L. van der Bel

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Gesloten stelsel. Testamentaire regeling vaststellen executeursloon door kantonrechter is nietig.

Vader heeft in zijn testament X tot executeur-afwikkelingsbewindvoerder benoemd en X als executeursloon 1% van het nalatenschapsvermogen per overlijdensdatum toegekend. Voorts is in het testament bepaald: 'Op grond van bijzondere omstandigheden kan op verzoek van de executeur of een of meer van mijn erfgenamen voor bepaalde of onbepaalde tijd de hiervoor vermelde beloning anders worden geregeld. Ik bepaal dat dit verzoek aan de kantonrechter te Amsterdam zal moeten worden gericht, die zal beslissen in hoogste ressort.'

De kantonrechter heeft op verzoek van X meermalen additioneel loon toegekend. In 2008 is een van de erfgenamen daartegen tevergeefs in hoger beroep gekomen. In de onderhavige procedure gaat het om loon over een latere periode. Anders dan in 2008 is volgens het hof dit keer sprake van een beschikking (art. 278 Rv) van de kantonrechter – en geen welwillendheidsbeslissing – die vatbaar is voor hoger beroep.

Het hof oordeelt dat de hiervoor geciteerde passage in het testament in strijd is met het gesloten stelsel van uiterste wilsbeschikkingen (art. 4:42 lid 2 BW) en daarom nietig is. Artikel 4:144 lid 2 BW laat toe dat erflater een andere beloning vaststelt. Hieruit volgt niet de mogelijkheid dat het loon op verzoek door een kantonrechter kan worden vastgesteld, laat staan dat erflater een relatief niet-bevoegde kantonrechter kan aanwijzen of een beroepsmogelijkheid kan uitsluiten. De wet maakt het wel mogelijk om een beslissing van de kantonrechter te vragen in geval van onvoorziene omstandigheden (art. 4:144 lid 3 BW jo. art. 4:159 lid 3 BW). Mogelijk had die regeling hier soelaas kunnen bieden, maar beide partijen stellen zich op het standpunt dat die regeling hier niet van toepassing is.

Dat testamentaire bepalingen als de onderhavige gebruikelijk zouden zijn of voorzien in een maatschappelijke behoefte, doet niet aan dit oordeel af. Van conversie in een last kan volgens het hof ook geen sprake zijn. Erflater heeft immers geen verplichting opgelegd, maar slechts een bevoegdheid willen creëren. Het beroep op de nietigheid is voorts niet in strijd met de eisen van redelijkheid en billijkheid.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 09-03-2021

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2021:696

Zaaknummer: 200.277.856/01

Rechters: T.A.M. Tjhuis, H.A. van den Berg en C.M.J. Peters

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

***‘Noodfonds’ op bankrekening kind ter delging van kosten ouders.
Opzettelijk verzwegen na overlijden ouders?***

Beide ouders overlijden kort na elkaar. Vijf kinderen erven hun vermogen. Kind X was tijdens hun leven algeheel gevolmachtigde van de ouders. X heeft van de ouders tijdens leven 10.000 euro op haar rekening ontvangen als ‘noodfonds’, ter delging van kosten die X voor de ouders zelf en de afwikkeling van hun nalatenschappen nog zou maken. Na het overlijden van de langstlevende ouder verdeelt X het resterende bedrag van het fonds onder de erfgenamen. Volgens een ander kind heeft X haar aandeel in het noodfonds verbeurd aan de andere erfgenamen (art. 3:194 lid 2 BW) door het fonds opzettelijk te verzwijgen.

Volgens de rechtbank heeft X haar aandeel niet verbeurd, omdat er geen sprake is van opzettelijk verzwijgen. Het gaat erom of de deelgenoot daadwerkelijk wist dat een goed tot de gemeenschap behoorde (ECLI:NL:HR:2017:3262). In dit geval heeft X die wetenschap niet gehad. X verklaart dat ze niet wist dat het noodfonds op de boedelbeschrijving had moeten staan, X verkeerde in de veronderstelling dat het haar geld was. Deze verklaring van X, zijnde een juridische leek, vindt de rechtbank niet onbegrijpelijk. De uitgaven uit het fonds zijn ook niet ongegrond of onrechtmatig. X kan de uitgaven verantwoorden. Het betreft kosten die anders ten laste van de nalatenschappen zouden zijn gekomen.

Instantie: Rechtbank Overijssel

Datum uitspraak: 09-12-2020

ECLI: ECLI:NL:RBOVE:2020:4353

Zaaknummer: C/08/244926 / HA ZA 20-111

Rechters: T.R. Hidma

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

***Verkoopopbrengst geërfde woning gesplitst uitbetaald door notaris.
Niet onrechtmatig.***

Drie kinderen hebben als erfgenamen de woning uit de nalatenschap van hun vader verkocht. Een kind (X) wil zijn aandeel in de verkoopopbrengst van de notaris ontvangen op zijn eigen bankrekening. De andere twee kinderen laten hun deel storten op de ervenrekening.

Deze wijze van uitbetaling leidt ertoe dat vorderingen van de andere kinderen op de nalatenschap niet met de opbrengst verrekend kunnen worden en X te veel heeft ontvangen. Dit noodzaakte de andere kinderen tot een gerechtelijk procedure tegen X. De andere kinderen vinden dat de notaris niet als een redelijk handelend of redelijk bekwaam notaris heeft gehandeld en zij daardoor schade hebben geleden (proceskosten).

Volgens de kantonrechter is niet vast komen te staan dat de notaris tekort is geschoten in de nakoming van de tussen partijen gemaakte afspraken of jegens de andere kinderen onrechtmatig heeft gehandeld. De notaris heeft de wijze van uitbetaling vooraf voorgelegd aan partijen en mocht uit hun reactie afleiden dat dit conform hun onderlinge afspraken was. Het feit dat de notaris wist dat de nalatenschap nog niet volledig was afgewikkeld en dat de verhouding tussen de erfgenamen moeizaam verliep, doet hier niet aan af. Het staat deelgenoten vrij om in overleg afspraken te maken over een (partiële) verdeling van de gemeenschap.

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 24-11-2020

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2020:4419

Zaaknummer: 8427556 CV EXPL 20-2232

Rechters: Marquenie, F.V. F.V. Marquenie

Wetsartikelen: